

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XLII. Accessorium naturam sequi congruit principalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

publicæ fo insidiæ, quæ timentur, & id genus alia.

Porro, quod hæc facti sunt, non juris, probari debent ab eo, qui allegat, se impeditum fuisse. Probat autem, 1. tale fuisse impedimentum, ut removeri non potuerit. 2. Impedimentum illud in causa fuisse, ne præstaret, quod aliàs præstandum erat, adhibitamque diligentiam sufficientem, qua tolleretur. *V. Menoch. de arbitrariis. l. 2. Centur. 2. casu 118.* In multis casibus juramento probabitur. *Barb. in c. Quia propter. de elect. & c. Cum in tua. de divortii.* Excipe 1. nisi semel perjurus fuerit, juxta Reg. 8. supra explicatam. *Semel malus semper præsumitur esse malus.* Excipe 2. nisi velit impedimento suo acquirere actionem. Tunc enim juramento rejecto testes adhibendi sunt. Excipe 3. nisi agatur de gravi præjudicio. *Gail. l. 1. obs. 91. num. 5. & obs. 143. num. 4.*

III. Amplia 1. ut valeat, quamvis non suo casu, & causa, sed etiam suorum impeditus est, puta, infirmitate patris aut matris. *Gloss. in can. Omnis. dist. 23.*

2. Ut invalidam reddat excommunicationem. *Panorm. ad c. 2. de testib. cog.*

3. Sententiam cujuslibet Judicis, qui impedimentum non ignorabat.

Innoc. in c. pen. de dilationibus.

4. Ut extendatur etiam ad accessorium. Nam justè impeditus non potest condemnari ad impensas. *l. Si cum dies. §. Si quis. tit. de arb.*

5. Ut non tantum à damno præferretur, sed lucrum insuper acquirat.

Nam impeditus adire propter absentiam suam, vel filii sui, restituitur ad commodum hæreditatis. *l. Cum quidam. tit. de acquir. hered.*

6. Ut sufficiat aliquando, conditionem implere, per actum æquivalentem, cum videlicet intentus finis obtinetur, que madmodum solius declarat *VVading. loc. cit.*

IV. Pro solutione eorum quæ obijci possunt, scire oportet, Regulam hanc nulli patrocinari, qui dolose agit, vel seipsum data opera ad eludendum judicium, aut creditores impotentem reddit ad agendum, comparandum, solvendum, & similia exequenda. Item quando de re modica agitur impedimenti excusationem non admitti ex doctrina *Panorm. l. 2. consil. 5. Tiracuell. l. de iudicio in reb. minimis ferendo. V. Decium in Reg. I. C. 121. Barb. axiom. 96. 92. 159. Surdus de aliment. tit. 9. q. 29. n. 13. & seqq. Item. Consil. 298. num. 1. & Consil. 322. num. 26. Reginald. l. 23. c. 7. num. 77.*

REGVLA XLII

Accessorium naturam sequi congruit principalis.

1. Idem tenor, licet non in eodem verbis in Reg. I. C. 38. continetur.

Porro principale vocamus, quod in eodem præcipuum est, & quasi causa, seu fundamentum.

damentum illius quod accedit: unde tanta est utriusque conexio, ut principaliposito, vel ablato, accessorium quoque ponatur, vel auferatur. Nam ubi eadem ratio est, idem debet esse iudicium. *l. illud. tit. ad l. iul.* Exempla passim obvia sunt. Nam 1. si gratia de beneficio surreptitia est, instrumentum quoque de eo surreptitum erit: & si à Pontifice constitutus sit executor pro recipiendo Canonico, quem admodum morte Pontificis principalis gratia non extinguitur, ita nec officium executoris, quod accessorium est. *c. si super gratia. de off. delegati in 6. 2.* In iudiciis, cui commissa est causæ cognitio, commissa censentur illius adjuncta, ut testium examinatio, pœnæ impositio, & similia. *c. praterea. c. prudentiam in si. eod.* 3. In contractibus, prædium vendito censetur etiam venditus aquæ ductus prædium debitus cum aliis accessoriis. E contra nulla res ex spiritali, & corporali mixta, vendi, emive, potest, si spirituale in illa sit potissimum, seu principale, corporale verò accessorium. *Reginald. l. 23. quest. 2. n. 117.* 4. In testamentis domo legata, etiam hortus in illa legatus est. *l. prædii. §. qui domum. tit. de legatis.* Præterea si matrimonium non subsistat, neque dos, neque donatio propter nuptias: & rupto paterno testamento rumpuntur pupillares tabulæ. *l. Papi manus. §. sed nec. tit. de inoff. test.*

11. Amplia 1. Ut valeat, quamvis accessorium majoris pretii sit. *Pomponius* enim ex Sabino respondet, gemmæ auro vel argento inclusæ illis cedunt. *l. Et si non sint. §. perveniamus. tit.*

de auro, & argento legato. Barb. axio. 4. n. 7.

2. Ut extendatur ad præscriptionem: hæc enim & principale, & ejus accessorium complectitur, modò ab initio insit.

3. Ad ea, quæ videntur pœnalia, & communiter restringi solent. Sicut enim creditur juramento vim passus, de veritate rerum amissarum, ita etiam creditur de pretio, & æstimatione illarum, cum hæc sint accessoria. *Gaill. l. 2. obs. 64. Bald. in c. Conventicula. tit. de pace iur. confirm.*

4. Ut valeat, sive agatur de principali inducendo, sive tollendo, sive confirmando. Idem namque in accessorio fiet. *Barb. l. cit. n. 13. & 14.*

5. Si principale cesset, aut destruetur, sive per exceptionem, sive alio quocunque modo, destruetur etiam accessorium. *Cotta in Memorabilib. V. Constitutum.*

6. Denique alicui ad res spirituales extendunt. Fides, inquit, principale est, bona opera accessoria. Unde sublata fide operam bonorum exiguus vel nullus fructus est. quod in ore Catholici hominis, de fide viva intelligitur, in Lutherano de mortua. Dic igitur, principale est regnum Dei, hoc querentibus reliqua adjicientur.

III. Obj. 1. Matrimonio dos accessoria est, & propterea cum matrimonio concidere deberet, ut n. 1. insinuat, id tamen aliquando non fit, quod sublato propter adulterium matrimonio dos penes maritum manet, quem penes uxor non manet. *l. Cum mulier. tit. solu. matrim.*

R. Odio adulteræ sic constitutum

tum est, ne mulier improba ex iniquitate sua lucrum reportet. *l. Consensu. C. de repud. silv. v. Adulterium. n. 8.*

Adde, quod in tali eventu non proprie sed abusive dos appellatur, propter memoriam videlicet matrimonii antecedentis.

Obj. 2. Promissio de usuris solvendis irrita est, utpote de re turpi: Si tamen accedat iuramentum, non perinde irritum est, sed implendum. *6. Debitores. de iureiur. Vbi Alexand. III. Debitores ad solvendas usuras, in quibus se obligaverant, cogi non debent: si vero de ipsarum solutione iuraverint, cogendi sunt domino reddere iuramentum.*

R. Iuramentum ita accedit promissioni, ut cum ea velut principali non efficiat unum quid, sed per se stat, & specialem obligationem inducit, non homini, sed Deo: quam ob causam cautè dicitur in *cit. capite, cogendi sunt Domino reddere iuramentum*, cui videlicet per iuramentum obligati in reverentiam nominis ipsius exequi debemus, quod per se licitum, & à nobis juratum est. Hinc fit non raro, ut circa iuramentum, vel dispensandum vel irritandum disponat iudex, contractu nihil immutato, sed quoad omnia, salvo, & integro permanente. De quo

V. Summistas, & nominatim. Zerol. in part. I. v. Iuramenti absolutio.

Obj. 3. in *l. Quid tamen. tit. Quibus. modis usufructus amittatur*, proposita, questione. Si fundus villæ fuit accessio, an cum illa etiam fundi usufructus extinguatur, respondet *Alpianus*, non extingui. *Ibid. in l. Fundi. dicitur. Fundi usufructu legato, si villa diruta sit, usufructus non extinguitur, quia villa fundi accessio est.*

R. *Peckius* id fieri, quia unum non est accessorium alterius, sed utrumque, id est, tam villa, quam fundus legatur, ut principale: ac proinde in eis Regulæ locum non esse. Verùm huic commento textus repugnat. *Villa fundi accessio est. Nisi ly accessio non pro accessorio sed pro communi accidente placeat accipere: in quo sensu dicendum erit, juxta consuetam istiusmodi sermonis proprietatem, villam non esse accessorium, neque fundum principale, de quo Regula loquitur: sed sensum esse, quòd villa per accidens se habeat ad fundum. Sive enim ad sit fundo. Sive absit, perinde habetur. Manet enim usufructus, qui super fundo, sive arboribus, & arboribus instructo, sive iis omnibus dispoliato constitutus est. V. Bronchorst Centur. IV. Ass. 93.*

REGVLA XLIII.

Qui tacet, consentire videtur.

1. Regulam hanc, si nudè inspiciatur defendi non posse *an Ca. nisius. & idèd ad certas species coartandam esse. Multis enim in casibus accidit,*